

Journal of Education Studies

Volume 18
Issue 1 *July-December 1989*

Article 1

1-1-1989

ดุษฎีนิพนธ์

ณรงค์ สุทธิจินต์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>



Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

สุทธิจินต์, ณรงค์ (1989) "ดุษฎีนิพนธ์," *Journal of Education Studies*: Vol. 18: Iss. 1, Article 1.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.18.1.1

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol18/iss1/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทกวี

ดนตรีศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์

ดนตรีศึกษาเป็นแขนงหนึ่งของสาระความรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้การศึกษาดนตรีกับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคล จนถึงที่สุดทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี และผู้ฟังดนตรี ดนตรีศึกษาจึงมิใช่กระบวนการพัฒนาความสามารถการแสดงดนตรีแต่เพียงอย่างเดียว ดังเช่น การศึกษาดนตรีในลักษณะของวิชา ด้านศิลปศาสตร์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ดนตรีศึกษาเป็นสาขาวิชาที่สร้างสรรค์และผลิต *ครูดนตรี* ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในอันที่จะสั่งสอน ถ่ายทอดสาระความรู้ด้านดนตรีให้กับ เด็กและเยาวชนของชาติให้รู้เห็นเข้าใจ ชาบซึ้ง และรักวัฒนธรรมอันสูงค่าอย่างหนึ่งที่มีมนุษย์ สร้างสรรค์ขึ้นมา รวมทั้งการอนุรักษ์และ พัฒนาให้ดนตรีเป็นมรดกสู่อนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป

ดนตรีศึกษาจึงเป็นแขนงวิชาที่กว้างไกล มิใช่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการผลิตนักดนตรีเพื่อ ประกอบอาชีพเป็นศิลปิน หากแต่เป็นวิชาที่ มุ่งผลิตครูดนตรี ผู้ที่สามารถให้การศึกษา กับ ผู้เรียนทุกคนในฐานะของผู้ที่มีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ สาระแขนงหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมา ซึ่ง ในลักษณะเช่นนี้เป็นการศึกษาเพื่อมวลชน และอีกนัยหนึ่งคือการผลิตครูดนตรีผู้ที่สามารถ สอนดนตรีให้กับผู้มุ่งหวังจะยึดดนตรีเป็น อาชีพต่อไป ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะสาขาวิชา

ในการเตรียมผู้ที่จะไปเป็นครูดนตรีไม่ ว่าในลักษณะใดในสองลักษณะที่กล่าวมานี้ สาระความรู้ของดนตรีศึกษาย่อมมีลักษณะเป็น ของตนเอง โดยมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไปมากมาย อย่างไรก็ตามสาระความรู้ ที่เป็นหลักของดนตรีศึกษาประกอบด้วยสาระ ความรู้สามสาขา ได้แก่ สาขาวิชาความรู้ทั่วไป สาขาวิชาการศึกษา และสาขาวิชาดนตรี

สาขาวิชาความรู้ทั่วไป ได้แก่ สาระ
ความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างเป็น
หลักในการศึกษาหาความรู้เพื่อความเจริญ
ของงามของปัญญา จิตใจ ร่างกาย อารมณ์
และสังคม เพื่อเป็นมนุษย์ที่สามารถเข้าใจตน
เอง สังคม และปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่
ได้ สาขาวิชาความรู้ทั่วไปเป็นสาขาวิชาที่
ผู้เรียนไม่ว่าศึกษาอยู่ในวิชาเฉพาะสาขาใดก็ตาม
จำเป็นต้องศึกษาเหมือน ๆ กัน ได้แก่ วิชาการ
ค่านิยม วัฒนธรรม อารยธรรม สังคมวิทยา
วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ในสาขานี้ดนตรีศึกษา
รับผิดชอบจัดการสอนวิชาหนึ่งเป็นวิชาทางด้าน
วัฒนธรรม ได้แก่ วิชาสังคีตนิยม ซึ่งเป็นวิชา
ที่กล่าวถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปของดนตรีเพื่อให้ผู้
เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีเบื้องต้น
ในฐานะของผู้ฟังดนตรี

สาขาวิชาการศึกษา ได้แก่ สาระความรู้
ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตรและ
การสอนทั่ว ๆ ไป เพื่อเป็นหลักเบื้องต้นใน
การพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน
การวางแผนระบบการศึกษา กล่าวได้ว่าวิชา
ในหมวดนี้เองที่สร้างความเป็น *ครุตนตรี* ให้
กับผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ
จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา เทคนิค
วิธีสอน หลักสูตร การวัดและประเมินผล

เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิชาประสบการณ์วิชา-
ชีพ ได้แก่ วิชาที่พัฒนาความรู้ความสามารถ
ในการสอนโดยตรง โดยผู้เรียนเริ่มเรียนรู้เกี่ยว
กับความเป็นครู และการสอนตั้งแต่เริ่มเข้า
ศึกษาจนในช่วงสุดท้ายของการศึกษา ผู้เรียน
มีโอกาสดูฝึกปฏิบัติการสอนจริงในโรงเรียน
วิชานี้จึงจัดเป็นวิชาสุดยอดในการสร้างเสริม
ความเป็นครุตนตรีให้กับผู้เรียน เนื่องจากผู้
เรียนต้องนำความรู้ที่ตนได้เรียนมาตลอดระยะเวลา
เวลาในห้องเรียนมาใช้ในโรงเรียนที่ตนไปทำ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้วยวิชาความรู้ใน
สาขานี้ ดนตรีศึกษาจึงเป็นแหล่งผลิตครุตนตรี
ที่มีความรู้ในการสอนอย่างมีหลักการ มิใช่เป็น
ผู้ที่มีเพียงความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาดนตรีเพียง
อย่างเดียวและทำการสอนโดยมิได้ศึกษาทฤษฎี
เกี่ยวกับการสอนซึ่งย่อมเป็นผู้สอนดนตรีที่ขาด
หลักและวิธีการในด้านการเป็นผู้ถ่ายทอดวิชา
ความรู้ให้กับผู้เรียน

สาขาวิชาดนตรี ได้แก่ สาระความรู้
เกี่ยวกับดนตรีรวมทั้งเทคนิควิธีสอนดนตรีโดย
เฉพาะเนื่องจากดนตรีเป็นสาระความรู้ เช่น
เดียวกับสาระด้านอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์ หรือภาษาศาสตร์ เป็นต้น ผู้ที่จะ
ไปเป็นครูสอนดนตรีจึงจำเป็นต้องมีความรู้ใน
เนื้อหาวิชาอย่างแท้จริงมากพอที่จะไปสอนหรือ

พัฒนาการสอนของตนกับผู้เรียนได้ และเนื่องจากดนตรีเป็นเนื้อหาที่เฉพาะแตกต่างไปจากวิชาด้านอื่น ๆ การศึกษาเทคนิควิธีการสอนเฉพาะจึงจำเป็นเพื่อการถ่ายทอดวิชาการด้านนี้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และซาบซึ้งในดนตรีทั้งในลักษณะของผู้ฟัง และผู้แสดงได้อย่างแท้จริง

เมื่อก้าวถึงดนตรี โดยทั่วไปมักเข้าใจว่าดนตรีคือ ศิลปะนั่นเอง บางครั้งจึงใช้คำว่าศิลปะแทนรวมถึงดนตรีด้วย ซึ่งเป็นความเข้าใจและการใช้ที่ไม่ถูกต้องจึงควรทำความเข้าใจกับความหมายของดนตรีก่อนที่จะกล่าวถึงดนตรีศึกษาต่อไป

สาขาวิชาการสามารถแบ่งได้เป็น ๒ สาขาใหญ่ ๆ คือ สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์เป็นวิชาการที่กล่าวถึงสิ่งต่างๆ ในเชิงข้อเท็จจริง เหตุผล ความเป็นมา และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งแบ่งย่อยเป็นวิชาต่างๆ เช่น ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น ส่วนศิลปศาสตร์ เป็นวิชาที่กล่าวถึงสิ่งต่างๆ ในเชิงความงาม ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ซึ่งเป็นโครงสร้างของความมีสุนทรีย์ และการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าด้านความงาม ซึ่งแบ่งเป็นวิชาต่างๆ เช่น ทักษะศิลป์ โสตศิลป์ เป็นต้น ทักษะศิลป์เป็นศิลปะเกี่ยวข้องกับความ

งามที่สัมผัสได้ด้วยตา เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ส่วนโสตศิลป์เป็นศิลปะเกี่ยวข้องกับความงามที่สัมผัสได้ด้วยหู ได้แก่ ดนตรี แม่ทัคนศิลป์ และโสตศิลป์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความงามเช่นกัน แต่มีความแตกต่างกันตั้งแต่อองค์ประกอบพื้นฐานเป็นอย่างมาก เนื่องจากทัคนศิลป์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเห็น ส่วนโสตศิลป์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการได้ยิน ความงามจากการเห็น และการได้ยินเป็นสัมผัสคนละอย่างไม่มีความเกี่ยวข้องกันแต่ประการใด การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านทัคนศิลป์จำเป็นต้องมีองค์ประกอบเกี่ยวกับ สี รูปร่าง รูปทรง แสงเงา ส่วนโสตศิลป์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สี รูปร่าง รูปทรง หรือแสงเงาแต่อย่างใด องค์ประกอบพื้นฐานทางโสตศิลป์ ได้แก่ เสียง จังหวะ การประสานเสียง เสียงของเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ รูปแบบในการประพันธ์เพลง ลักษณะของเสียงที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นเรื่องที่น่าไปสู่ความงาม แต่เป็นความงามคนละแบบกับทัคนศิลป์ สัมผัสที่ใช้เป็นคนละแบบกัน ผู้ที่มีสัมผัสทางด้านทัคนศิลป์อย่างลึกซึ้ง ไม่จำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องโสตศิลป์ เนื่องจากใช้สัมผัสทางการเห็นมิใช่การได้ยิน ด้วยเหตุนี้ดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์จึงมีความแตกต่างไปจากทัคนศิลป์ และมีความแตกต่างกันจนไม่น่า

จะนำคำว่า *ศิลปะ* ในความหมายที่มักใช้แทน *ทัศนศิลป์* มาใช้รวมเอาดนตรีเข้าไปด้วย ทำให้เข้าใจผิดว่าศิลปะ (คือทัศนศิลป์) เหมือนหรือคล้ายคลึงกับดนตรี (คือโสตศิลป์) ซึ่งโดยแท้จริงแล้วทัศนศิลป์และโสตศิลป์เป็นวิชาการที่ไม่สามารถศึกษารวมกันได้เนื่องจากวิชาหนึ่งศึกษาเรื่องความงามจากการสัมผัสด้วยตา ในขณะที่อีกวิชาหนึ่งศึกษาเรื่องความงามที่สัมผัสได้ด้วยหูทั้งได้กล่าว ทั้งนี้เมื่อใช้คำว่าศิลปะ ควรหมายถึงทัศนศิลป์และโสตศิลป์ มิใช่ใช้คำว่า ศิลปะ แทนทัศนศิลป์และรวมเอาดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ไว้ในทัศนศิลป์ด้วย โดยนัยนี้เป็นการใช้ที่ผิดความหมาย และทำให้ผู้ใช้ทั้งในฐานะผู้พูด และผู้ฟังเข้าใจผิดว่า ทัศนศิลป์เป็นเรื่องเกี่ยวกับโสตศิลป์ หรือศิลปะก็คือดนตรีนั่นเอง สำหรับเรื่องความแตกต่างของทัศนศิลป์ และโสตศิลป์ หรือศิลปะ (ในความหมายของทัศนศิลป์) และดนตรีดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบความต่างนี้กับสาขาวิชาย่อยทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เห็นความแตกต่างว่ามีมากเพียงใด อาจพอเปรียบเทียบได้ว่า ชีวิตวิทยาสามารถแบ่งเป็นสองสาขา คือ พฤษศาสตร์ และสัตวศาสตร์ แต่ในสองสาขานี้จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบพื้นฐานของทั้งพืชและสัตว์ คือ เซลล์ ซึ่งทั้งเซลล์ของพืชและสัตว์ แม้จะมีรายละเอียดต่างๆ กัน แต่มีองค์ประกอบ

พื้นฐานเช่นเดียวกัน จึงใช้ศัพท์คำว่า เซลล์ เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามด้วยความแตกต่างขององค์ประกอบต่างๆ ทำให้การศึกษาเรื่องชีวิตวิทยาแยกเป็นสองสาขาดังกล่าว ทั้งนี้ ศิลปะและดนตรีซึ่งมีองค์ประกอบพื้นฐานไม่เหมือนกันอยู่แล้ว ย่อมไม่สามารถจะรวมกันได้ จำเป็นต้องแยกจากกัน และน่าจะแยกจากกันมากกว่าโดยนัยของพฤกษศาสตร์ และสัตวศาสตร์ เนื่องจากความแตกต่างกันของสองสาขาทางชีวิตวิทยามีน้อยกว่าสองสาขาทางศิลปะคือ ทัศนศิลป์ และโสตศิลป์ (ดนตรี) ในบางครั้งการที่จะจัดทัศนศิลป์ และโสตศิลป์ หรือศิลปะและดนตรี ในภาษาที่ใช้โดยทั่วไปให้อยู่รวมกันเป็นสาขาเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งเปรียบเสมือนการพยายามจะรวมวิชาพฤกษศาสตร์ และสัตวศาสตร์ให้อยู่รวมกัน เป็นสาขาวิชาเดียวกัน เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวกับชีวิตเช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุที่ดนตรีเป็นเรื่องศึกษาเกี่ยวกับความงามของเสียง จึงทำให้ผู้ศึกษาจำเป็นต้องผ่านการศึกษาในเรื่องเนื้อหาของดนตรีมาจนมีความสามารถที่พอเพียงในการศึกษาดนตรีเป็นวิชาชีพของตนในระดับอุดมศึกษา สำหรับในแขนงของดนตรีศึกษา ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิชาดนตรีทั้งทางคันทฤษฎีและ

ปฏิบัติ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะศึกษาเครื่องดนตรีตามความถนัดที่ตนเรียนมาตั้งแต่ระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถแยกได้เป็นสาขาดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก การศึกษาในลักษณะนี้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องเนื้อหาทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นที่จะนำไปใช้ประกอบการสอนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนในลักษณะวิชาชีพ หรือการสอนให้นักเรียนสามารถเข้าใจดนตรี และสามารถเล่นดนตรีได้ นอกจากนี้การศึกษาในส่วนนี้ยังเกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีสอนเฉพาะ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีโดยเฉพาะ เพราะดนตรีเป็นเรื่องของโสคศิลป์ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากสาขาวิชาการด้านอื่น ๆ เทคนิควิธีสอนเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนดนตรีมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีในลักษณะต่างๆ ไป ตั้งแต่อยู่ในระดับปฐมวัยเป็นต้นมา มิได้มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามเทคนิคการสอนเหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ในการศึกษาดนตรีเพื่อทักษะการเล่นดนตรีเฉพาะอย่างได้ในระยะต่อ ๆ มา เทคนิควิธีสอนเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่มีผู้มีความรู้ในการเล่นเครื่องดนตรีที่ตนถนัดได้อาจจะไม่ทราบมาก่อน ซึ่งเมื่อไปสอนดนตรีในโรงเรียนประถมหรือมัธยมในวิชาดนตรีศึกษา (หรือดนตรีสำหรับการศึกษาทั่วไป)

ไป) อาจจะไม่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจดนตรีได้อย่างพอเพียง เพราะการให้ความรู้ดนตรีในวิชาลักษณะการศึกษาทั่วไป มิได้มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะการเล่นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งชนิดใดได้ เพียงแต่ให้รู้จักเข้าใจดนตรี สามารถร้องเพลงได้ เล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ บางชนิดได้ ซึ่งนักดนตรีบางคนแม้จะมีความรู้ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีที่ตนถนัด ก็อาจจะสอนดนตรีในลักษณะนี้ไม่ได้ดี

เทคนิควิธีการสอนเหล่านี้ในปัจจุบันมีอยู่ ๓ วิธีที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก ซึ่งแต่ละวิธีมีจุดเน้นในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ วิธีการของ *ดัลโครซ* ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบการสร้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ และวิธีการเรียนทฤษฎีดนตรีที่มีขั้นตอนจากง่ายไปยาก วิธีการของ *ออร์ฟ* ใช้การเคลื่อนไหวในลักษณะที่ต่างไปจากดัลโครซ การเล่นเครื่องดนตรีที่ออร์ฟคิดประดิษฐ์ขึ้น การสร้างสรรค์ และการเรียนทฤษฎีตามขั้นตอนของออร์ฟ และวิธีการของ *โคดาย* ใช้การร้องเพลงเป็นหลักในการเรียนรู้เนื้อหาดนตรี โดยมีหลักและวิธีการสอนที่เป็นขั้นตอนระบบระเบียบอย่างมากเพื่อช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในดนตรีของผู้เรียนจากง่ายไปยากอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มุ่ง

เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีทั้งในฐานะของผู้ฟังและผู้เล่นดนตรีในอนาคต กล่าวคือปลูกฝังความมีดนตรีการนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีวิธีการสอนดนตรีเฉพาะแต่ละเครื่องมือ ซึ่งผู้ศึกษาวิธีการเรียนการสอนเหล่านี้ ควรเป็นผู้เล่นเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัด ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงหลักการสอนปฏิบัติทักษะเพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง วิธีการสอนดนตรีเฉพาะแต่ละเครื่องมือนี้นับว่ามีมากมายหลายวิธีในแต่ละเครื่องมือ เป็นเรื่องที่สามารถทำการศึกษาค้นคว้าได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายว่า ผู้สอนดนตรีปฏิบัติทักษะแต่ละเครื่องในสภาพปัจจุบันนี้มัก ไม่มีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องการสอนเหล่านี้ ผู้สอนส่วนใหญ่มักเป็นเพียงผู้ศึกษาเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัดมา แล้วสอนผู้เรียนซึ่งเป็นเด็ก ๆ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยขาดทฤษฎี ไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการไม่เห็นความสำคัญของเทคนิควิธีสอน

เท่าที่กล่าวมานี้คงจะพอเห็นได้ว่าดนตรีศึกษาเป็นวิชาการที่ช่วยให้การถ่ายทอดวิชาทางด้านดนตรีเป็นไปอย่างมีหลักการ มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้อันตรธานได้อย่างมีความหมายเป็นขั้นตอนเป็นผลให้เกิดความเข้าใจซาบซึ้ง

ในดนตรีอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะผู้นั้นจะเป็นผู้ฟังหรือผู้ที่ต้องการศึกษาดนตรีเป็นวิชาชีพต่อไป *ครูดนตรี* จึงมีความสำคัญด้วยประการฉะนี้ อย่างไรก็ตาม การปลูกฝังความเป็นครูดนตรีที่ตนนั้นมิใช่เป็นเรื่องง่าย เพราะการสอนที่ดีมิได้เป็นผลเนื่องมาจากการศึกษาเนื้อหาวิชาให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น หากมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับ *จิตใจ ทักษะ* ของผู้ศึกษาซึ่งควรจะต้องมีความเป็นนักวิชาการใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ นอกเหนือไปจากความสามารถทางด้านการเล่นเครื่องดนตรีตามความถนัดของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ศึกษาวิชาด้านดนตรีศึกษา และมีโอกาสได้รับฝึกหัดปฏิบัติงานในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ความเป็นนักวิชาการ ทักษะในการทำงาน ในฐานะ *ครู* ที่สมบูรณ์แบบเป็นเรื่องของความเจริญทางด้านปัญญาและจิตใจของผู้เรียนเองด้วย มิใช่เป็นผลจากหลักสูตรที่ตนศึกษาเล่าเรียนแต่เพียงอย่างเดียว การเป็น *ครูดนตรีที่ดี* จึงมิใช่เป็นสิ่งที่ใคร ๆ ก็สามารถเป็นกันได้ง่าย ๆ!

ดนตรีศึกษาจึงมีความสำคัญในการช่วยสร้างทั้งผู้ฟัง ผู้แสดงดนตรี และครูดนตรีเพื่อให้ดนตรีมีอยู่ในสังคม เป็นวัฒนธรรมที่น่าภาคภูมิใจของสังคม ช่วยให้ผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไปใน

ฐานะของผู้ฟังรู้จักรักษาและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมดนตรี ช่วยให้ผู้เรียนในฐานะของผู้แสดงมีความรู้ความเข้าใจดนตรีอย่างดี สามารถพัฒนาความสามารถของตนต่อไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด และที่สำคัญคือการสร้างครูดนตรีที่มีคุณภาพในการสอนผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถซาบซึ้งในดนตรีได้อย่างแท้จริงตามบทบาทและฐานะของตน มีกระบวนการวิธีการสอนอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถฝีมือของตนได้อย่างไร้ข้อจำกัด มิใช่เป็นเพียงผู้ถ่ายทอดเทคนิควิธีเล่นดนตรี หรือ

เนื้อหาสาระดนตรีให้กับผู้เรียนอย่างไว้ใจมุ่งหมาย

ด้วยเหตุผลต่างๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ คงพอกล่าวได้ว่าดนตรีศึกษาเป็นวิชาการที่มีความสำคัญในอันที่จะช่วยสร้าง และพัฒนาความมีดนตรีการของคนในสังคมอย่างมีระบบระเบียบ เป็นผลให้ผู้เรียนซึ่งได้แก่เด็กเยาวชนและประชาชนในสังคมเกิดความรักความเข้าใจในศิลปศิลป์อย่างสมบูรณ์ มีความห่วงแหนใครที่จะธำรงรักษาวัฒนธรรมดนตรีไว้ให้คู่กับสังคมตลอดไป

หนังสืออ้างอิง

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. ๒๕๓๑. *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. ๒๕๓๒. *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. ๒๕๓๑. *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. ๒๕๓๒. *สังคีตนิยม: ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก*. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Abeles, Harold F., Charles R. Hoffer and Robert H. Klotman. 1984. *Foundations of Music Education*. New York: Schirmer Books.
- Choksy, Lois, et al. 1986. *Teaching Music in the Twentieth Century*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Runes, Dagobert D. 1972. *Dictionary of Philosophy*. NJ: Littlefield, Adams and Co.